

Delo učenca:

- preberi podatke o glasbeni obliki → KONCERT (DZ str. 42)

RAZLAGA:

Beseda koncert ima več pomenov. Razmisli, katere pomene te besede že poznaš.

Torej beseda koncert lahko pomeni:

1. Prireditev, kjer nastopajo glasbeniki. Takšna prireditev se lahko odvija tudi v koncertni dvorani.
2. Glasbeno obliko

Koncert je svojo obliko začel dobivati že v baroku, ko so izvajali (veliki koncert) in solistični koncert. V klasicizmu se je koncert razvil do oblike, kot jo poznamo danes. Za njegov razvoj ima zasluge predvsem skladatelj **W. A. Mozart**, ki ga imenujemo tudi **oče sodobnega koncerta**. Poudaril je solistovo individualnost, dal koncertu simfonično podobo in dodelal sonatno obliko prvega stavka. Posebno vlogo je namenil tudi pihalom, med katerimi so posamezna večkrat prevzela solistično vlogo.

Koncert je torej ciklična gl. oblika kjer gre za dialog (pogovor) med **solističnim instrumentom** (ponavadi je eden, včasih tudi več solistov) **in orkestrom**. Ponavadi ima **3 stavke**.

Prvi stavek klasicističnega koncerta je zgrajen v obliki **sonatnega stavka** (→ glej DZ str.23, kjer smo si podrobno ogledali zgradbo sonatnega stavka) in ima t.i. **dvojno ekspozicijo**. To pomeni, da nam ekspozicijo najprej predstavi orkester, ki pa jo solist ob spremljavi orkestra ponovi. Posebnost te gl. oblike pa je t.i. **KADENCA**. To je del skladbe oz. kompozicije, kjer solist pokaže svoje predvsem tehnično virtuozno znanje in je eden težjih delov koncerta. Tempo v kadenci je svoboden, zato lahko solist »po svoje« zaigra zapisane note. (→ virtuoz je glasbenik, ki do potankosti obvlada svoj instrument)

- preberi kratek sestavek o »**Koncertu za klavir in orkester št.21 v C-duru**«, ki spada med ene najbolj poznanih klasičnih klavirskih koncertov (gre za enega izmed Mozartovih 27 klavirskih koncertov). Koncert poslušaj in sledi notnemu zapisu v del. zvezku na strani 42 (začetki stavkov). Poslušanje naj bo analitično (ugotovi izvajalce – instrumentacijo, itd.)
 1. stavek – Allegro maestoso (pojavi se v stilu koračnice, navdihnjene s fanfarami pred kratko vstopno »kadenco« solista)
<https://www.youtube.com/watch?v=Wh5wdvsnbw>
 2. stavek – Andante (gre za enega najbolj znanih stavkov v klavirskih koncertih, katerega odlomke lahko še vedno slišimo v filmih, reklamah; po enem izmed filmov imenujejo to delo tudi kot »Koncert Elvira Madigan«; Mozart je v originalu stavku določil izvajanje alla breve) →spodaj najdeš Mozartov rokopis začetka 2. stavka (PRILOGA)
<https://www.youtube.com/watch?v=FZNt3ESnf8Q>
 3. stavek – Allegro vivace assai (oblika: rondo)
<https://www.youtube.com/watch?v=mYA6KX-nhYw>

Še en posnetek celega koncerta, da si še malo ogledate (ne samo poslušate):

<https://www.youtube.com/watch?v=i2uYb6bMKyl>

- sledi **Mozartovo** zadnje instrumentalno delo (napisal ga je malo pred smrtjo). Prisluhni 2. stavku njegovega »**Koncerta za klarinet in orkester v A-duru**« v katerem lahko slišimo eno najglobljih in hkrati preprostih melodij. Ob poslušanju zapiši melodijo (a – del) in zapiši zaporedje dialoga med solistom in orkestrom (S-solo in T-tutti – orkester) ter obliko. (DZ str. 43 2. in 3. naloga)

<https://www.youtube.com/watch?v=6QAAZ29cvfU>

REŠITEV:

Zaporedje: S – T – S – T – S → S – T – S

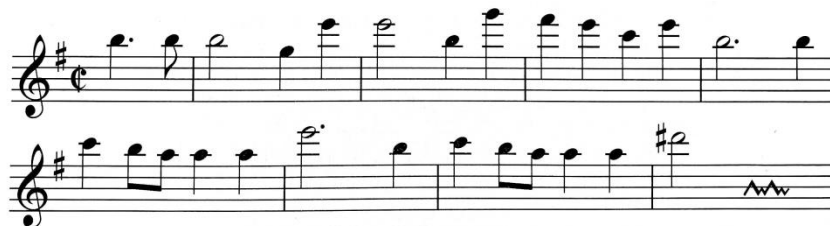
Oblika: A B A

- Poišči in zapiši:
 - pri nalogi 4 (DZ str. 43) nekaj slovenskih in tujih izvajalcev klasične glasbe, ki jih poznaš (lahko so posamezniki solisti instrumentalisti, solisti pevci ali orkestri)
 - pri nalogi 6 (DZ str. 44) nekaj skladateljev in naslove klasičnih koncertov slovenske in tuje gl. literature
- prisluhni še 1. stavku »**Koncerta za violino in orkester v e-molu**« skladatelja **Mendelssohna**, ki velja za enega najlepših in najpogosteje izvajanih violinskih koncertov vseh časov in je eden prvih violinskih koncertov iz obdobja romantike.

<https://www.youtube.com/watch?v=K67o86CS5u0>

Ponovno poslušaj začetek 1. stavka in zapiši ritem na zapisano melodijo (DZ str. 44, 5.naloga)

REŠITEV:

- kot zanimivost imate spodaj še posnetke nekaterih koncertov, ki so večkrat repertoar velikih odrov po celem svetu:

<https://www.youtube.com/watch?v=8yE3Dz0-koA>

<https://www.youtube.com/watch?v=zt8CQvx1sQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=ufGl19HiAC0>

https://www.youtube.com/watch?v=1syDCEn_XOw

- Izvajaj:
 - ritmične vaje št.8, 9 - (DZ, str. 59)
 - melodične vaje št.16 (DZ, str. 66); vsako vajo naprej izvajaj parlato in nato zapoj, pri petju si seveda pomagaš s svojim instrumentom in posnetkom →slušne primere najdeš v posebnem zavihku za 6. razred (→glej navodila v prejšnji pripravi oz. lekciji)

PRILOGA

The image shows a page of handwritten musical notation for a symphony orchestra. The score is written on multiple staves, each labeled with an instrument or section:

- Violini** (Violins): The top staff, marked *Adante* and *Andini*.
- Violoncelli** (Violas): The second staff, also marked *Andini*.
- Kanta** (Cello/Double Bass): The third staff, marked *Andini*.
- Trombe** (Trumpets): The fourth staff, with dynamic markings *sfz* and *sfz*.
- Corni** (Horns): The fifth staff, with dynamic markings *sfz* and *sfz*.
- Fagoti** (Bassoons): The sixth staff, with dynamic markings *sfz* and *sfz*.
- Cembalo** (Piano): The seventh staff, with dynamic markings *sfz* and *sfz*.
- Bassi** (Double Basses): The bottom staff, marked *Piu mosso* and *Adante*, with dynamic markings *for. p.* and *for. p.*

The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. The paper is aged and shows some wear.